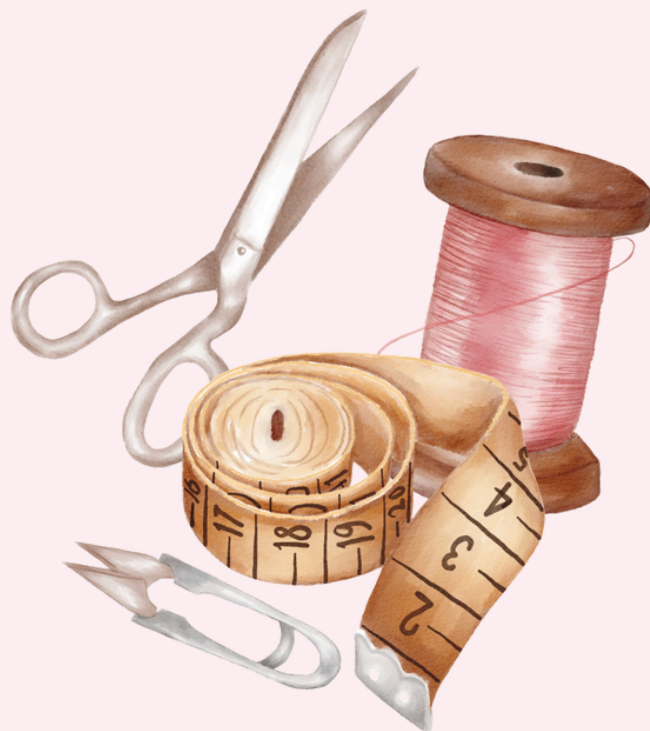

**МОДУЛ 3. ПРЕПРАВИ, ИСКОРИСТИ,
ИЗМИСЛИ ПОВТОРНО**

**ПРЕКУ ЗАНАЕТЧИСТВО ДО ПОВТОРНО
ИСКОРИСТУВАЊЕ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**

**ПРАКТИЧНИ РАБОТИЛНИЦИ
СЦЕНАРИО ЗА ОБУКА**

СОДРЖИНА

01

Вовед

-----3

Основни информации: траење на сесијата, целна група, предложени методи за работа, цели на сесијата, препораки за едукаторот

02

Тек на сесијата

-----6

Пример за тек на сесијата

03

Преглед на содржината

-----12

Опис на 10 активности со учесниците

04

Заклучок

-----23

Резиме на работилницата

05

Дополнителни материјали

-----24

Анкета за евалуација, Сертификат за учесник

01 ВОВЕД

**Времетраење на сесијата: 4 – 6 часови (со
можност за поделба во два дена, со сесии од по
2–3 часа)**

Целна група:

Работилницата е наменета за млади на возраст од 15 до 19 години, ученици и млади возрасни кои:

- се љубопитни како модата може да биде и креативна и одржлива;
- сакаат да научат како да им дадат нов живот на старите парчиња облека преку реупотреба на материјалите и користење на традиционални занаетчиски техники;
- се отворени за експериментирање со практични активности како везење, пачворк или поправка – дури и ако немаат претходно искуство;
- сакаат да ја поврзат модата со личен израз, култура и традиција;
- имаат желба да ја зајакнат својата креативност, самодоверба и практични вештини;
- се подготвени да истражат одржливи алтернативи наместо постојано купување нова облека и да ги прифатат вредностите на бавната мода;
- се спремни да размислат за своите лични навики, да ги преиспитаат сопствените модни предрасуди и да размислуваат поинаку за отпадот и повторната употреба.

Предложени методи на работа:

бура на идеи (brainstorming), групна и индивидуална работа, искусвено учење, практична изработка, визуелно учење, соработка меѓу врстници, раскажување приказни (storytelling)

Материјали за работилницата

- Печатени прашалници за влезна рефлексивна и излезна рефлексивна
- Листови за пишување или табла
- Маркери, пенкала, моливи
- Ножици (за ткаенина и за хартија)
- Ленири и лента за мерење
- Безопасни
- Лепило за топло лепење (по избор – за модни додатоци)
- Лепило за текстил или обично лепило за ткаенина
- Игли и конци (во различни бои и дебелини)
- Основни комплекти за шиенење (по еден за секоја група или ученик)
- Прирачници или печатени упатства за вежбите
- Маскирна лента или чичак лента
- Сертификати за учество (печатени за крајот на работилницата)

Дигитални алатки

- Проектор или екран (за инспиративни слајдови/видео туторијали)
- Камера или мобилен телефон (за документирање на изработките)
- Звучници (за музика во позадина или создавање атмосфера)

Материјали за ткаенина и занаетчиска изработка

- Стара облека (донирана или донесена од учениците: кошули, фармерки, фустани и сл.)
- Остатоци од ткаенина (памук, тексас, филц итн.)
- Ленти, копчиња, тантела и патенти
- Конец за везење и обрачи за вез
- Предиво или волна
- Бои за текстил и четки
- Сунѓери или печати (калапи за колачи или лисја)
- Пегла и даска за пеглање (за лепење апликации или фиксирање бои)
- Апликации (однапред направени или изработени од остатоци)
- Затворачи: нитни, копчиња со притискање, куки
- Монистра и делови од рециклиран накит
- Стари каиши, привезоци или други додатоци
- Лепак за текстил (за активности без шиенење)

Специфично за секоја вежба

ВЕЖБА 1: „Погоди ја приказната!“

- Предмети од облека на дедовците или бабите

ВЕЖБА 2: „Врамени спомени“

- Миљиња или рачно изработени чипкани парчиња
- Рециклиран картон или тенка подлога, текстилна боја или акрилни бои (по избор), лепак, рамки (нови или повторно употребени), етикети од хартија или маркери.

ВЕЖБА 3: „Откриј што крие кутијата“

- Сет на алатки (поставени за препознавање и споредување)

ВЕЖБА 4: „Предизвик за трансформација – Од традиција до тренд“

- Еден текстилен предмет по учесник или тим
- Различни традиционални миљиња
- Бои за текстил

ВЕЖБА 5: „Сликање на ткаенина со народни мотиви“

- Бои за текстил, маркери за ткаенина и четки
- Шаблони или примери од фолклорни дезени
- Ткаенина или стара облека

ВЕЖБА 6: „Пачворк мозаик“

- Квадрати од ткаенина (исечени однапред)
- Конец, игли и шаблони за дизајн

ВЕЖБА 7: „Игра *МЕМОРИЈА* од рециклирани материјали“

- Квадрати од ткаенина, картон, маркери, ножици, лепак и/или игла

ВЕЖБА 8: „Лабораторија за преправки и преобикување – Покриено со креативност“

- Облека со дамка
- Текстилни бои, четки, маркери за ткаенина, картон, пегла

ВЕЖБА 9: „Моден трик – 10 минутна преобразба“

- Часовник или тајмер
- Остатоци од ткаенина, додатоци, игли, еластични ленти

ВЕЖБА 10: „Предади понатаму“

- Остатоци од ткаенина, ленти, копчиња
- Безопасни, нитни и сл.

Цели на работилницата:

Учесниците ќе:

- сфатат какво влијание има брзата мода врз животната средина
- научат и применат основни традиционални занаетчиски техники
- вежбаат реупотреба на материјалите преку практични активности
- развијат меки вештини како креативност, тимска работа и самодоверба
- размислат за сопствените навики и вредности поврзани со модата

Преносливите вештини кои го поддржуваат личниот и професионалниот развој:

- Креативност – осмислување нови начини за користење на стара облека и комбинирање на материјали на уникатен начин
- Решавање проблеми – пронаоѓање решенија за тоа како да се поправи, редизајнира или реупотреби облека со достапни алатки
- Соработка – работа во тимови за време на групни предизвици како пачворк или дизајн на модни додатоци
- Комуникација – споделување идеи, објаснување на избор на дизајн, претставување на резултати
- Самодоверба – зголемување на самопочитта преку создавање нешто опипливо и вредно
- Трпеливост – посветување време на внимателно шиене, сликање и поправка
- Критичко размислување – преиспитување на модните навики, трендовите и влијанието на облеката врз животната средина
- Прилагодливост – снаоѓање со неочекувани материјали или предизвици во текот на креативниот процес

Предизвици кои може да ги очекувате:

- Недостаток на вештини или самодоверба – Некои учесници може да се двоумат при шиене или рачна изработка.
- Недостиг на материјали – Не сите учесници ќе донесат облека или алатки.
- Временски ограничувања – Активности како везење или пачворк може да одземат повеќе време од планираното.
- Ниска вклученост – Различно ниво на интерес за теми поврзани со мода или одржливост.
- Конфликти при групна работа – Нееднакво учество или несогласувања меѓу членови на тимот.
- Културна сензитивност – Неправилна употреба на традиционални мотиви без соодветен контекст.
- Безбедност при користење алатки – Ризик при употреба на ножици, игли или пиштоли за лепење.

Препораки за наставникот/едукаторот

1. Почнете со инспирација, а не со инструкции

Охрабрете креативност и експериментирање наместо совршенство. Фокусирајте се на процесот, а не на крајниот производ.

2. Поставете основа за одржливост

Користете го влезниот прашалник како вовед во дијалог. Разговарајте за влијанието на брзата мода и вредноста на повторната употреба.

3. Бидете снаодливи и флексибилни

Не секогаш ќе имате сè што ви е потребно – охрабрете ги учениците да се адаптираат и импровизираат со достапните материјали.

4. Поддржете ги сите нивоа на вештини

Некои учесници можеби немаат никакво искуство со рачна изработка. Понудете водство чекор по чекор и прославете ги и најмалите успеси.

5. Користете визуелни примери

Понесете примероци, покажете фотографии или проектирајте туторијали за да им помогнете на учениците да го замислат крајниот резултат.

6. Поттикнувајте соработка, не натпреварување

Воведете тимски предизвици и заеднички задачи за развој на соработка и комуникациски вештини.

7. Истакнете ја културната вредност

Кога претставувате фолклорни или традиционални мотиви, објаснете го нивното потекло за да поттикнете почит и разбирање.

8. Приоритет на безбедноста

Дајте кратки безбедносни упатства при користење остри алатки, лепила или пегли. Надгледувајте ја нивната употреба.

9. Создадете пријатен простор

Нека просторијата биде студио, а не училница. Пуштете тивка музика, изложете работи во изработка и славете ја креативноста.

10. Размислете и прославете

Користете го излезниот прашалник за завршна дискусија за размислување и вреднување на напредокот. Доделете сертификати за признание на секој учесник.

02 ТЕК НА СЕСИЈАТА

Вовед во темата на сесијата

Едукаторот ја започнува работилницата со вовед во темата на брзата мода и нејзините последици врз животната средина и луѓето.

За да воспостави активно и лично искуство за учење, во сесијата ја вклучува почетната рефлексивна од Модул 3. Овој краток, но моќен прашалник им помага на учесниците да ги разгледаат своите постоечки знаења и навики поврзани со потрошувачката на облека, традиционалните занаети и одржливата мода.

Учесниците се повикани да размислат за прашања како: Што значи реупотребата на материјалите за тебе? Кога последен пат си поправил/а парче облека? Што најчесто влијае врз твоите модни избори? Овие прашања не само што откриваат претпоставки и модели на однесување, туку и ја зголемуваат свесноста за разликите помеѓу трендовите на брзата мода и одржливиот начин на живеење.

Со создавање простор за искрена самоевалуација — преку писмени одговори или групна дискусија — едукаторот им помага на учесниците да ги идентификуваат своите почетни позиции. Оваа рефлексивна поттикнува чувство на сопственост и релевантност, овозможувајќи подлабока вклученост во практичните активности на работилницата.

Се препорачува едукаторите да соберат општи впечатоци од прашалникот за да го приспособат пристапот според нивото на самодоверба на групата, нивото на познавање на занаети и мотивацијата за учество.

Утврдување на правилата на групата

За да се создаде атмосфера на меѓусебна почит и вклученост, едукаторот ги утврдува правилата за соработка заедно со учесниците. Тие може да се запишат на табла, а учесниците се охрабруваат да додадат свои предлози.

- СЛУШАМЕ ВНИМАТЕЛНО КОГА НЕКОЈ ЗБОРУВА.
- ГИ ПОЧИТУВАМЕ ТУЃИТЕ МИСЛЕЊА И РАЗЛИКИ.
- СЕКОЈ ИМА ПРАВО ДА ЗБОРУВА – НЕ СЕ ПОТКСМЕВАМЕ И НЕ СЕ ПРЕКИНУВА.
- РАБОТИМЕ КАКО ТИМ – СИ ПОМАГАМЕ ЕДНИ НА ДРУГИ.
- ЉУБОПИТНИ СМЕ И ПОСТАВУВАМЕ ПРАШАЊА.
- НЕМА „ТОЧНИ“ ИЛИ „ПОГРЕШНИ“ ОДГОВОРИ – СИТЕ РАЗМИСЛУВАЊА СЕ ВРЕДНИ.
- СЕ ОДНЕСУВАМЕ ГРИЖЛИВО КОН МАТЕРИЈАЛИТЕ И ПРОСТОРОТ.
- СЕКОЈ ИМА ПРАВО ДА КАЖЕ „ПАУЗА“ АКО НЕШТО МУ Е НЕПРИЈАТНО.

Активност за загревање

Погоди ја ткаенината!

Времетраење: 5 минути

Цел: Да се вклучат учесниците во забавна сензорна активност што ќе ја разбуди нивната љубопитност за различни видови ткаенини и ќе ја зголеми свесноста за материјалите од кои се изработува облеката.

Потребни материјали:

- Повези за очи (или учесниците може едноставно да ги затворат очите)
- Различни примероци од ткаенини (на пр. памук, свила, тексас, волна, полиестер, лен, филц и др.)

Активност за загревање (продолжение)

Упатство за наставникот/едукаторот:

- Подгответе 5–6 примероци од различни ткаенини и ставете ги во одделни кеси или кутии, обележани само за ваша ориентација.
- Замолете ги учениците да формираат круг.
- Ставете им повез на очите или побарајте од нив да ги затворат очите.
- Наизменично, давајте им по едно парче ткаенина кое ќе го допираат и истражуваат само со рацете.
- Направете по една рунда за секој материјал и дозволете ѝ на групата да погодува гласно заедно.
- Прашајте ги:
- „Што мислите, која ткаенина е ова?“
- „На што ве потсетува?“
- „Мислите ли дека е природна или синтетичка?“
- Брзо ротирајте ги сите материјали.
- По секое погодување, откријте го точниот одговор и споделете интересен факт, на пример:
- „Памукот доаѓа од растение!“
- „Полиестерот е направен од пластика!“

03 ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА

Вовед во вежбите

Овој модул е фокусиран на практично и искуствено учење, со цел да ги вклучи учениците во значајни, креативни и активности кои ќе поттикнат размислување за личните навики. 10-те вежби се структурирани да траат приближно од 45 до 60 минути, со можност за флексибилност според специфичната динамика, потреби и темпо на вашата група. Како наставник и едукатор, ве охрабруваме да ја користите сопствената проценка за скратување, продолжување или прилагодување на активностите кога е потребно.

Секоја вежба е внимателно осмислена за да поддржи развој на конкретен сет на животни вештини, истакнати на почетокот на секоја активност.

Едукаторите можат, исто така, да одлучат да комбинираат две комплементарни вежби во една сесија од 90 минути – на пример, Вежба 4 („Предизвик за трансформација – Од традиција до тренд“) и Вежба 5 („Сликање на ткаенина со народни мотиви“) – со цел да се зајакне текот и континуитетот на учењето.

Сите потребни материјали за спроведување на целосниот сет активности се наведени на страница 5 од ова Сценарио, за полесно планирање и подготовка.

ВЕЖБА 1. „ПОГОДИ ЈА ПРИКАЗНАТА!“

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 45–60 МИНУТИ

ФОКУС НА ВЕШТИНИ: РАСКАЖУВАЊЕ ПРИКАЗНИ,
РАЗВИВАЊЕ ЕМПАТИЈА, КРЕАТИВНО РАЗМИСЛУВАЊЕ

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 1: „Погоди ја приказната!“

Оваа вежба е идеална за создавање безбедна, имагинативна и емоционално поврзувачка атмосфера уште на самиот почеток од модулот.

Пред сесијата, јасно потсетете ги учесниците да донесат парче облека од постар член на семејството – не нивно лично – со нагласување на важноста од анонимност.

На денот на работилницата, наместете топла и пријатна „маса за приказни“ каде облеките ќе бидат поставени без имиња или ознаки.

Во текот на фазата за раскажување, охрабрете ги учениците внимателно да ги набљудуваат деталите и слободно да ја користат својата фантазија – нема „погрешни“ одговори. Поддржете ги посрамежливите учесници така што ќе им дозволите најпрво да напишат, а да споделат само доколку се чувствуваат пријатно.

Откако ќе бидат прочитани измислените приказни, внимателно преминете кон вистинските приказни, повикувајќи ги сопствениците на облеките да се претстават. Овој момент често предизвикува изненадување, емпатија и љубопитност – бидете подготвени да ги модерирате емоциите и рефлексииите што ќе се појават.

Завршете со кратка дискусија за тоа како облеката може да носи спомени, идентитет и културолошка вредност.

ВЕЖБА 2. “ВРАМЕНИ СПОМЕНИ”

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 45 МИНУТИ

ФОКУС НА ВЕШТИНИ: ЗАНАЕТЧИСТВО, КУЛТУРНО
НАСЛЕДСТВО, ОДРЖЛИВОСТ

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 2: „Врамени спомени“

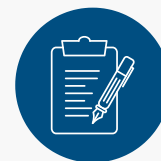
Оваа активност го пренасочува фокусот од реупотреба на облека кон почитување на ракотворбите преку раскажување приказни и зачувување на традицијата. Таа им помага на учениците да ја ценат емоционалната и културната вредност на рачните изработки, како што се миљињата.

Пред сесијата, замолете ги учениците да донесат од дома миљиња, чипка или рачни изработки, или подгответе мала колекција од секундарни извори. Обезбедете подлоги од рециклиран картон, едноставни рамки, лепак, ножици и бои за декорација на позадината (по избор). Поставете примерок за да ги инспирирате учениците со идејата за почитување на заборавените предмети.

За време на сесијата, започнете со кратка рефлексija: Кој ги изработувал овие предмети во минатото? Кои емоции или традиции ги носат со себе? Поттикнете бавно и внимателно работење додека учесниците ја дизајнираат својата позадина и го монтираат текстилниот елемент. Охрабрете ги да напишат кратка белешка или „натпис со сеќавање“ што ќе ја придружува нивната врамена креација.

По сесијата, креирајте мини изложбен ѕид или фото-архива на врамените дела. Организирајте кратки моменти на раскажување приказни каде што учениците ќе го објаснат значењето или инспирацијата зад нивниот избран предмет. Истакнете дека оваа вежба не се фокусира на декорација, туку на вреднување на рачната изработка и зачувување на традицијата преку нови перспективи.

ВЕЖБА 3. „ОТКРИЈ ШТО КРИЕ КУТИЈАТА – СПОЈУВАЊЕ И ЗНАЧЕЊЕ“

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 20 МИНУТИ

ФОКУС НА ВЕШТИНИ: НАБЉУДУВАЊЕ, СВЕСНОСТ ЗА
ТРАДИЦИЈАТА, ЉУБОПИТНОСТ, ТАКТИЛНО УЧЕЊЕ (УЧЕЊЕ
ПРЕКУ ДОПИР)

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 3: „Откријте што крие кутијата – спојување и значење“

Оваа вежба е забавна и едукативна воведна активност која ги запознава учесниците со основните алатки што се користат во одржливата мода и традиционалниот дизајн. Таа особено добро функционира во раните фази од модулот или непосредно пред практична сесија за шиене или реупотреба на материјалите.

Започнете со подготвување работни листови со илустрации или прикажете ја табелата со икони и описите на проектор или табла. Доколку имате пристап до физички примероци од алатките, споделете ги со групата за да ја направите активноста подинамична и поинтерактивна – ова е особено корисно за помлади ученици или кинестетски типови на ученици.

Охрабрете ги учесниците да работат индивидуално или во парови за да ги поврзат алатките со нивните имиња и функции, а потоа заедно прегледајте ги точните одговори за да се зацврсти наученото. Доколку времето дозволува, повикајте ги да споделат дали некогаш ги користеле некои од алатките или ги виделе кај некој друг (на пример, баба, дедо, кројач).

Оваа активност не само што ја збогатува лексиката и ги подобрува вештините за набљудување, туку и ја поттикнува љубопитноста и културната свест преку поврзување на модерните ученици со традиционални знаења и вештини. Таа претставува одлична подготовка за подоцнежните вежби, каде што овие алатки ќе се применуваат во пракса.

ВЕЖБА 4. „ПРЕДИЗВИК ЗА ТРАНСФОРМАЦИЈА – ОД ТРАДИЦИЈА ДО ТРЕНД“

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 90 МИНУТИ

**ФОКУС НА ВЕШТИНИ: КРЕАТИВНОСТ, ПРОТОТИПИРАЊЕ,
РЕУПОТРЕБА НА МАТЕРИЈАЛИ, ВИЗУЕЛНО ПЛАНИРАЊЕ,
ПРЕТСТАВУВАЊЕ НА КУЛТУРАТА**

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 4: „Предизвик за трансформација - Од традиција до тренд“

Оваа активност ги предизвикува учесниците да трансформираат стари декоративни предмети – како што се миљињата или чипката – во модерни модни парчиња. Таа спојува традиција и реупотреба на материјалите, давајќи нов живот на заборавените детали преку боење, слоевито поставување и редизајн.

За подготовка, обезбедете разновидни материјали – како ножици, конец, игли, бои за текстил и миљиња од различни големини. Ако е можно, прикажете неколку примери „пред и потоа“ за да ја поттикнете креативноста. **Започнете ја сесијата** со визуелизација и скицирање; замолете ги учениците да замислат како едно традиционално миље или чипка може да се претвори во моден елемент. Поттикнете ги да обележат каде сакаат да ги постават и да забележат можни промени во бојата. Ако учениците одлучат да ги бојадисуваат миљињата, планирајте процес од два дена: еден ден за боење и сушење, а втор за трансформација на облеката. Охрабрете ги да напишат краток „чекор-по-чекор“ план, со едноставни фази – од подготовка и боење, до поставување и декорација. Во текот на креативната фаза, создадете флексибилна атмосфера каде учениците можат да експериментираат, прилагодуваат и да си помагаат меѓусебно. Потсетете ги дека експериментирањето и решавањето проблеми се клучни делови од процесот. **Документирањето на процесот** преку фотографии или скици со белешки е многу важно – не само за рефлексија, туку и за поттикнување лично задоволство и градење портфолио. Оваа активност поттикнува планирање, донесување одлуки и самодоверба во креативното изразување.

ВЕЖБА 5. "СЛИКАЊЕ НА ТКАЕНИНА СО НАРОДНИ МОТИВИ"

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 90 МИНУТИ

ФОКУС НА ВЕШТИНИ: КООРДИНАЦИЈА НА РАКА И ОКО, КРЕТИВНО
РЕШАВАЊЕ НА ПРОБЛЕМИ, КУЛТУРНИ ВРЕДНОСТИ, КРЕАТИВНОСТ

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 5: „Сликање на ткаенина со народни мотиви“

Оваа живописна и експресивна активност им овозможува на учесниците да ја поврзат свесноста за одредена култура со личната креативност.

Пред сесијата, подгответе визуелни примери од народна уметност од различни култури (на пример: словенски вез, индиски печати, нордиски или африкански шари) и поставете ги низ просторијата или прикажете ги на екран.

Поставете работни станици со бои за текстил, четки, шаблони, креда и природни предмети за правење печати како лисја или изрезбани компири.

Охрабрете ги учениците најпрво да ги анализираат мотивите: Кои форми ги содржат? Какви емоции пренесуваат? Водете ги да скицираат лесно на ткаенина (или прво на хартија) и да изберат дел од облеката (на пр. ракав, раб, џеб) што е лесен за работа.

Потсетете ги дека народната уметност е симболична и смела — не станува збор за совршенство. Поддржете ги оние кои се несигурни со шаблони или предложете да работат во тимови за зголемување на самодовербата. По завршувањето, обезбедете доволно време облеката да се исуши, а потоа организирајте краток круг на рефлексija каде секој ученик ќе го објасни значењето на својот мотив или инспирацијата.

Овој чекор го зајакнува раскажувањето приказни, креативното размислување и изразувањето на идентитетот.

ВЕЖБА 6. “ПАЧВОРК МОЗАИК – СЛОЖЕТЕ ГО ЗАЕДНО”

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 90 МИНУТИ

ФОКУС НА ВЕШТИНИ: СОРАБОТКА, КРЕАТИВНОСТ, РАСКАЖУВАЊЕ
НА ПРИКАЗНИ ЗА ТРАДИЦИИТЕ, СОЗДАВАЊЕ НА ПАЧВОРК

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 6: „Пачворк мозаик – Сложете го заедно“

Оваа уметничка вежба е одлична за поттикнување на групно изразување додека се истражуваат теми поврзани со одржливоста.

Пред сесијата, подгответе голем избор на остатоци од ткаенини со различни текстури, бои и шари, заедно со основни алатки како ножици, игли, конец, иглички и големо парче основна ткаенина или чаршав. За помлади или помалку искусни учесници, можете да понудите и лепак за текстил.

Започнете со водење на групата при избор на обединувачка тема — на пример: климатска акција, брза мода или етички платена работа — и поттикнете ги учениците да осмислат симболи или слогани. Дозволете им време секој да исече и дизајнира свое парче ткаенина што го одразува неговото лично гледиште на темата. Помогнете им да ги поврзат индивидуалните дела во кохерентна целина, слична на визуелна сложувалка или сиден мурал.

Во зависност од времето и нивото на вештини, деловите може да се прицврстат со шиеење, лепење или иглички, со можност за дополнителна декорација со вез или видливо поправени детали. Завршете со заедничко именување на финалната креација и поканете секој учесник да објасни што претставува неговото парче.

Оваа активност особено силно го поттикнува развојот на емпатија, креативност и колективна одговорност преку уметничко изразување.

ВЕЖБА 7. "ИГРА МЕМОРИЈА ОД РЕЦИКЛИРАНИ МАТЕРИЈАЛИ"

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 60 - 75 МИНУТИ

ФОКУС НА ВЕШТИНИ: КРЕАТИВНОСТ, УЧЕЊЕ ПРЕКУ ИГРА ЗА СИМБОЛИ НА ОДРЖЛИВОСТ, АПСАЈКЛИРАЊЕ, ТИМСКА РАБОТА, КОНЦЕНТРАЦИЈА

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 7: „Игра Меморија од рециклирани материјали“

Оваа разиграна, практична активност ги поканува учесниците да дизајнираат и играат своја сопствена игра на меморија користејќи рециклирани ткаенини. Преку овој креативен процес, тие истражуваат симболи и вредности поврзани со бавната мода и еко-свесен начин на живот. Идеална е за зајакнување на учењето преку повторување, тактилна активност и групна соработка.

Пред сесијата, подгответе 10 пара квадратчиња (20 парчиња) од рециклирана ткаенина (на пр. од стари маици или кошули) со еднакви димензии и парчиња рециклиран картон. Испечатете или побарајте од учениците да направат листа со симболи, на пример: ♻️ знак за рециклирање, GOTS, Fair Trade, OEKO-TEX, PETA Vegan, лого за Slow Fashion и др. Направете еден примерок за да го демонстрирате дизајнот и форматот.

Започнете со дискусија: „Што значат овие симболи и зошто се важни во модата денес?“ Поттикнете секој учесник (или пар) да избере и да нацрта симбол за одржливост на два идентични текстилни квадрати користејќи маркери. Помогнете им во составувањето на картичките: ставете го картонот меѓу два слоја ткаенина и залепете или зашијте ги рабовите. Доколку е потребно, однапред подгответе ги основните слоеви за учениците да можат да се фокусираат на декорацијата и креирањето симболи.

Потоа поделете ги во тимови и играјте ја играта на меморија со изработените картички. Секојпат кога ќе се пронајде пар, замолете ги играчите да го објаснат значењето на симболот што го споиле.

Завршете со кратка рефлексција: „Кои симболи веднаш ги препознавте? Кои ви беа нови?“ „Како познавањето на овие симболи може да ви помогне да станете поосвестени потрошувачи?“

ВЕЖБА 8. “ЛАБОРАТОРИЈА ЗА ПРЕПРАВКИ И ПРЕОБЛИКУВАЊЕ – ПОКРИЕНО СО КРЕАТИВНОСТ”

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 60 МИНУТИ

ФОКУС НА ВЕШТИНИ: ОДРЖЛИВИ ПРЕПРАВКИ, СЛИКАЊЕ
НА ТЕКСТИЛ, КРЕАТИВНО РЕШАВАЊЕ НА ПРОБЛЕМИ

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 8: „Лабораторија за преправки и преобликување - покриено со креативност”

Оваа активност се надоврзува на **Модул 2, Вежба 4**, каде што учесниците ги научија основите на шиене — сега ќе ја искористат креативноста и боите за текстил за да поправат облека на смел и уметнички начин.

Пред сесијата, замолете ги учесниците однапред да донесат облека со дамка или подгответе примероци за вежбање. Подгответе материјали: бои за текстил, четки, маркери за ткаенина, сунѓери, шаблони, парчиња картон (за под ткаенината). Организирајте простор за сушење и, доколку е можно, место за фиксирање на бојата со пегла.

За време на сесијата, започнете со групна дискусија: „Дали некогаш сте фрлиле облека поради дамка?” Поттикнете ги учениците да ги гледаат дамките како почетна точка за преобразба. Охрабрете ги додека скицираат едноставни дизајни за покривање или трансформирање на дамките. Водете ги низ процесот на техники за боење (со помош на шаблони, слободно цртање).

По сесијата, оставете време за сушење и споделување на резултатите. Поттикнете рефлексивна: „Како видливата поправка и креативноста можат да го променат начинот на кој ја вреднуваме облеката?” Охрабрете ги учениците да ги носат или подарат своите трансформирани парчиња како изјава за одржлива мода.

ВЕЖБА 9. "МОДЕН ТРИК – 10-МИНУТНА ПРЕОБРАЗБА"

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 30 МИНУТИ

ФОКУС НА ВЕШТИНИ: БРЗА КРЕАТИВНОСТ, УЧЕЊЕ ПРЕКУ ПРАКТИКУВАЊЕ, ГРАДЕЊЕ САМОДОВЕРБА ЗА РАЧНА ИЗРАБОТКА И РЕУПОТРЕБА НА ОБЛЕКА

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 9: „Моден трик – 10-минутна преобразба“

Оваа брза и енергична активност е осмислена за да гради самодоверба и креативност преку брзи и видливи резултати. Одлично функционира како самостојна сесија или како продолжение на други вежби како Вежба 4 („Предизвик за трансформација - Од традиција до тренд“) или Вежба 5 („Сликање на ткаенина со народни мотиви“).

Подгответе однапред разновидни материјали за декорација: текстилни маркери, боички, копчиња, ленти, безопасни, текстилни остатоци, лепак, ножици и конец.

Охрабрете ги учесниците да изберат една или две едноставни идеи за прилагодување – како додавање личен симбол, украсни копчиња или лента – и покажете им како дури и мали измени можат да освежат старо парче облека. Оставете ги да работат слободно и да го изразат својот стил, но внимавајте на безбедноста при користење на ножици или игли.

Оваа вежба е особено ефективна за ученици кои се несигурни околу шиенето или рачните изработки, бидејќи нуди едноставен, но задоволувачки начин да се влезе во светот на реупотреба на материјалите.

Завршете со кратко претставување – мини шоу – каде што учесниците ќе ги покажат своите редизајнирани парчиња и ќе објаснат што промениле и зошто. Ова го зајакнува чувството на лична иницијатива и поттикнува одржливо размислување во модата.

ВЕЖБА 10. "ПРЕДАДИ ПОНАТАМУ"

ПРОЦЕНЕТО ВРЕМЕ: 45 МИНУТИ

ФОКУС НА ВЕШТИНИ: ЕМПАТИЈА, РАСКАЖУВАЊЕ
ПРИКАЗНИ, КРЕАТИВНОСТ, СПОДЕЛЕНА ОДГОВОРНОСТ

Совети за едукаторот при спроведување на Вежба 10: „Предади понатаму“

Оваа завршна активност претставува нежен и рефлексивен начин за затворање на модулот, фокусирана на емпатија, добрина и заедничка одговорност. Таа ја нагласува емоционалната вредност на рачно изработените предмети и ја засилува пораката дека модата може да носи значење, спомени и грижа.

Пред сесијата, подгответе мали парчиња ткаенина, конец, копчиња, стари чорапи или маици и други декоративни елементи. Обезбедете и хартиени етикети, пенкала и безопасни или нитни.

Охрабрете ги учесниците да изработат мал дар за сеќавање – како крпче во форма на срце, беџ, етикета или мини торбичка – направена со внимание и намера, а не со стремеж кон совршенство. Откако ќе ја завршат изработката, секој учесник пишува кратка, искрена порака на етикетата: желба, совет или размислување за одржливата мода.

Најмоќниот момент настапува кога ќе го пренесат својот предмет – по случаен избор или до конкретен соучесник. Поканете ги да ги споделат своите чувства при давањето и примањето рачно изработени подароци. Оваа вежба не само што ја зајакнува групната поврзаност, туку и ги вкоренува вредностите на модулот: грижа, креативност и свесен избор во модата.

04 ЗАКЛИЧОК

Финални совети за наставниците/едукаторите – заокружување на Модул 3

При завршување на Модул 3, важно е да ги водите учесниците низ процес на инспиративен заклучок со користење на пост-тестот / завршната рефлексija.

Овој прашалник ги поттикнува учениците да застанат, да го проценат сопствениот напредок и да размислат како им се промениле размислувањата, однесувањето и вештините низ текот на работилницата. Одвојте 10–15 минути за да го пополнат внимателно – индивидуално или како дел од групна дискусија за рефлексija. Фокусирајте се на тоа да им помогнете да го изразат своето ново разбирање на терминот „upcycling“, како им се променил ставот кон модата од „втора рака“, и кои меки вештини – како креативност, соработка или самодоверба – ги зајакнале низ работилниците.

Како едукатор, имајте на ум дека овој модул не се однесува само на практични вештини, туку и на промена на перспективата, и негување на подлабоко чувство за еколошка одговорност и лична моќ. Охрабрете ги учесниците да го пренесат наученото понатаму – без разлика дали тоа е поправка на облека, споделување знаење со врсници, или едноставно станување посовесен потрошувач.

Завршете ја сесијата со охрабрување, славејќи го напредокот наместо совршенството, и потсетете ја вашата група дека малите креативни чекори можат да донесат големи и одржливи промени.

05 ДОПОЛНИТЕЛНИ МАТЕРИЈАЛИ

ЕВАЛУАЦИСКА АНКЕТА

ПОЧИТУВАН/А УЧЕСНИКУ/УЧЕСНИЧКЕ,

ТИ БЛАГОДАРИМЕ ШТО ПРИСУСТВУВАШЕ НА РАБОТИЛНИЦАТА!
ТВОЕТО МИСЛЕЊЕ ЌЕ НИ ПОМОГНЕ ДА ГИ ПОДОБРИМЕ ИДНИТЕ
СЕСИИ.

АНОНИМНА АНКЕТА

1. Како би го оцениле севкупниот квалитет на работилницата?

(Избери и означи еден од понудените одговори)

- Минимален
- Под просекот
- Умерен
- Висок
- Многу висок

2. Дали работилницата ти беше интересна и интерактивна?

(Избери и означи еден од понудените одговори)

- Да
- Не
- Делумно

**ПРЕКУ ЗАНАЕТЧИСТВО ДО ПОВТОРНО
ИСКОРИСТУВАЊЕ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ - ПРАКТИЧНИ
РАБОТИЛНИЦИ**

**3. Која активност или вежба ти беше најкорисна? Зошто?
(Напиши краток одговор)**

.....
.....
.....

**4. Која нова вештина(и) ја разви или унапреди за време на оваа
работилница?**

(Може да означиш повеќе од еден одговор)

- Рачно шиене
- Сликање на текстил
- Техники за поправка
- Креативен дизајн
- Комуникација и тимска работа
- Самодоверба во реупотреба на материјалите
- Друго: _____

**5. Дали оваа работилница го промени твоето мислење за облеката од
втора рака или облеката создадена со реупотреба на материјали?**

(Избери и означи еден од понудените одговори)

- Да – сега ја доживувам како покреативна и поперсонална
- Делумно – повеќе сум отворен/а кон неа, но сè уште сум неодлучен/а
- Не – моето мислење не се промени

**6. По завршувањето на овој модул, колку е веројатно дека ќе
редизајнираш или поправаш облека?**

(Избери и означи еден од понудените одговори)

- Многу веројатно
- Делумно веројатно
- Малку веројатно

**ПРЕКУ ЗАНАЕТЧИСТВО ДО ПОВТОРНО
ИСКОРИСТУВАЊЕ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ - ПРАКТИЧНИ
РАБОТИЛНИЦИ**

**7. Како ги оценувате методите на предавање користени во овој
модул?**

(Избери и означи еден од понудените одговори)

- Одлични
- Задоволителни
- Просечни
- Слаби

8. Кои подобрувања би ги предложиле за идните сесии?

(Напиши краток одговор)

.....
.....
.....

Ти благодариме за твоето време!

slow
fashion

СЕРТИФИКАТ

доделен на:

име и презиме на учесникот

Потврдува за учество на работилницата „Свесна мода – Како да купуваме облека одговорно“, која се одржа на:
Учесникот стекна знаење и практични вештини во областа на одговорната потрошувачка и одржливиот пристап кон модата.

Институција/компанија _____

Наставник/Едукатор _____

Дата _____

Локација _____

Број на проект _____

Потпис на едукаторот

Ти благодариме за учеството и честитки за твојата посветеност во градењето посвесна мода!

Кофинансирано од Европската Унија. Сепак, изразените ставови и мислења се само ставови на авторот/авторите и не ги одразуваат нужно ставовите на Европската Унија или на Фондацијата за развој на образовниот систем (FRSE). Ниту Европската Унија ниту FRSE не можат да бидат одговорни за НИВ.

Сите резултати развиени како дел од проектот „STOP FAST FASHION“ се достапни под отворени лиценци (CC BY-SA 4.0 DEED). Тие можат да се користат бесплатно и без ограничувања. Копирањето или обработката на овие материјали целосно или делумно без согласност од авторот е забрането. При користење на резултатите, задолжително е да се наведе изворот на финансирање и авторите.

